

Zienswijze op ontwerp omgevingsvisie gemeente Buren van Actiegroep Maurik

T.a.v. de fractievoorzitters van de gemeenteraad van de gemeente Buren
Mw. M. Bettink-Pierik (CDA),
Mw. A. van Zijl-Hoek (D66),
Dhr. S. van Alfen (Gemeentebelangen),
Mw. N.A.W. van Dam (Mevrouw Van Dam),
Dhr. H. Zaaijer (PCG),
Dhr. J. de Jonge (Partij voor de Dieren),
Dhr. A. Warmer (PvdA),
Mw. N.H.A.F. van Doremalen (VVD)

Maurik, 30 november 2021

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij dienen wij onze zienswijze in op de ontwerp Omgevingsvisie gemeente Buren, laatst gewijzigd op 13/10/21. Om 150 pagina's papier uit te sparen verwijzen wij voor de ontwerp Omgevingsvisie naar:

https://pdc.buren.nl/wp-content/uploads/2020/01/Buren_Omgevingsvisie_WCAG_F02.pdf
of naar de verkorte link: t.ly/xdx1

Deze zienswijze is gemaakt door de deelnemers van Actiegroep Dijkwacht Maurik.

In deze zienswijze ligt het accent op:

1. Geen ongebreidelde groei van recreatie en de inpassing van de veranderende inrichting van de anno 2021 bestaande terreinen met bestemming (verblijfs)recreatie in het landschap;
2. Het behoud van de unieke natuur in ons mooie uiterwaardenlandschap zonder uitbreiding van bestaande of aanleg van nieuwe verblijfsrecreatie;
3. Ruimte voor de rivier;
4. Bodem- en horizonvervuiling;
5. Verbetering van de verkeersveiligheid en de verkeerssituatie in het algemeen en vermindering van geluidshinder op onze (dijk)wegen;
6. Waarde van kernkwaliteiten;
7. De vergroting van inspraak en medezeggenschap van inwoners bij ontwikkelingen die het uiterwaardengebied betreffen.

Toelichting op de zienswijze:

Wij wensen dat onze omgeving niet verandert in 'Knokke aan de Rijn'. Actiegroep Dijkwacht Maurik alsmede een flink aantal inwoners uit Maurik, Eck en Wiel en Rijswijk, maakt zich grote zorgen over de ontwikkelingen in het mooie uiterwaardengebied van de Nederrijn.

In de Ontwerp Omgevingsvisie van de gemeente Buren wordt het gebied tussen Rijswijk en Eck en Wiel aangemerkt als recreatieontwikkelingsgebied en het lijkt nog maar een kwestie van tijd te

zijn dat de terreinen van drie voormalige steenfabrieken en diverse familiecampings onaantrekkelijke vakantieparken worden.

Ofschoon wij niet tegen de ontwikkeling van recreatie en economische groei zijn, zijn wij wel van mening dat dit passend moet zijn qua landschap en infrastructuur en niet ten koste moet gaan van de natuur en de leefbaarheid van de plaatselijke bevolking .

Het is een ondoordacht plan om een aaneenschakeling van vakantieparken te situeren in één van de meest kwetsbare en zeldzame stukjes natuur die ons gebied rijk is.

Daarnaast gaat het om een gebied dat alleen ontsloten wordt via de smalle Rijnbandijk en dorpswegen die in de huidige situatie al als overbelast en verkeersonveilig worden ervaren.

Ofschoon door het college van B&W van de gemeente Buren wordt beargumenteerd dat de ontwikkeling van dergelijke parken de economische groei en vitaliteit van de dorpen ten goede komt, zien wij beleggingsobjecten van buitenstaanders en buitenlanders, die - in tegenstelling tot de seizoenrecreanten - geen binding met de omgeving en de plaatselijke bewoners hebben. De recreanten maken grotendeels gebruik van de faciliteiten op de parken waardoor de lokale middenstand nauwelijks profiteert van hun aanwezigheid.

Er zijn in Nederland genoeg plekken aan te wijzen waar grootschalige recreatie in bezit van beleggers en projectontwikkelaars van buiten, heeft geleid tot logistieke problemen, volledige afbraak van de omgeving en grote overlast voor de plaatselijke bevolking. Wij hebben ons hierover laten informeren door deskundigen en op basis daarvan hebben wij contact gelegd met bureau Strooming uit Nijmegen en juridisch bureau Habitat uit Amsterdam. Om te voorkomen dat ons rivierenlandschap wordt opgeofferd aan verblijfsrecreatie , vragen wij de politiek met klem om in te grijpen.

Wij richten ons daarbij niet op één politieke partij want dit gaat om het welzijn van alle inwoners; wij zien dit als partij-overstijgend. Vandaar dat wij ons als Actiegroep Dijkwacht Maurik richten tot zowel het college van B&W als de gemeenteraad.

Specifiek willen wij de volgende punten maken:

1. Geen ongebreidelde groei maar inpassing van bestaande recreatieterreinen

In de omgevingsvisie wordt de wens geuit om 'in de toekomst nog steeds een typerend rivierenlandschap te hebben' en een gemeente te zijn in balans (punt 1.3).

Doordat bestaande familiecampings plaatsmaken voor uniforme, grootschalige vakantieparken en de gemeente bereid is uitbreiding van verblijfsrecreatie op nieuwe locaties te faciliteren, verdwijnen rust, ruimte en natuur en daarmee de aantrekkingskracht van het rivierenlandschap voor de recreant en komt de leefbaarheid voor de plaatselijke bevolking in het geding. Daarmee is de balans ver te zoeken.

De Beldert, De Meent en het Eiland van Maurik zijn grootschalig en reeds ontwikkeld. Het is voor ons totaal onbegrijpelijk en inconsistent dat 'een zone rondom het eiland van Maurik en langs de Rijn' als uitbreidingsgebied wordt aangemerkt. Juist hier bevinden zich natuurlijk landschap en kwetsbare natuur en staan de bereikbaarheid en verkeersveiligheid al onder grote druk. Er wordt hier geen recht gedaan aan de in de inspraakrondes door inwoners geuite zorgen zoals weergegeven op bladzijde 23 (twijfels over grootschalige recreatie) en 25 (Gemeente als attractiepark) van de omgevingsvisie.

Wij hebben begrepen dat de inmiddels verkochte campings 'De Loswal' (Rijnbandijk 36 te Maurik), 'De Schans' (Schans 3 te Eck en Wiel), 'Verkrema' (Rijnbandijk 10a te Eck en Wiel), 'Het Dijkje' (Rijnbandijk 6a te Eck en Wiel), 'De Ooievaar' (Rijnbandijk 3a te Eck en Wiel) en 't Kalverland (Kalverlandseweg 3 te Eck en Wiel) zullen worden ingericht als uniforme vakantieparken. Nog verontrustender zijn de berichten dat er drie nieuwe vakantieparken in de uiterwaarden (ter plaatse van de voormalige steenfabrieken, alle drie ontsloten via de Rijnbandijk in Rijswijk en Maurik) gepland zijn. Daarbij aantekend dat het grote recreatiegebied Eiland van Maurik en het Houtbouwpark Rivierenland (Rijnbandijk 111-120 te Maurik) ook hun stempel drukken op het landschap, vragen wij ons af waar de rem zit.

Daarnaast is de gemeente Buren bekend met het risico op verloedering van verblijfsrecreatie en de daarmee gepaard gaande aantrekkingskracht van illegale bewoning van vakantiehuizen en activiteiten die juist leiden tot verslechtering van de leefbaarheid en veiligheid van omwonenden.

Onze zienswijze:

Om te voorkomen dat er ongebreidelde groei van verblijfsrecreatie en aantasting van het landschap plaatsvindt in (de omgeving van) het uiterwaardengebied, bepleiten wij dat:

1. Er strikte regels komen voor de herontwikkeling van bestaande campings en vakantieparken;
2. Er geen uitbreiding van bestaande vakantieparken wordt goedgekeurd;
3. Er geen ontwikkeling van vakantieparken op nieuwe locaties wordt toegestaan;
4. Concentratie van intensieve, grootschalige recreatie beperkt blijft tot De Beldert, De Meent en het Eiland van Maurik.

Wij hebben het college van B&W om schriftelijke antwoorden gevraagd op de volgende vragen:

- a. Of de gemeente zich kan vinden in het verschil tussen de natuurwaarden van de Beldert, De Meent en het Eiland van Maurik enerzijds, en de langs de Rijnbandijk gelegen uiterwaarden anderzijds;
- b. Welke onderzoeken is de gemeente voornemens uit te voeren alvorens de omgevingsvisie vast te stellen;
- c. Als gesproken wordt over landschappelijke inpassing van recreatie, wat zijn hiervoor de beleidslijnen en criteria? En heeft hiervan al een globale toetsing plaatsgevonden, zo, ja wat zijn hiervan de uitkomsten;
- d. Wat zijn de welstandsvereisten die gesteld worden als wordt gesproken van landschappelijke inpassing van recreatie en heeft er al een eerste globale toetsing plaatsgevonden;
- e. Wat bepaalt de maximaal toelaatbare capaciteit van het uiterwaardengebied voor (huidige en voorziene) verblijfsrecreatie;
- f. Wat is de grondslag voor de berekening van de balans tussen het aantal inwoners en het aantal verblijfsrecreanten? Wij zijn van mening dat deze balans zoekraakt als het aantal recreanten (verblijfrecreanten of dagjesmensen) verder stijgt dan nu al het geval is;
- g. Wat is de meerjarige prognose van de verblijfs capaciteit bij uitvoering van deze omgevingsvisie;
- h. Hoe denkt de gemeente te voorkomen dat de terreinen die bestemming (verblijfs)recreatie hebben in de loop der jaren 'sluipenderwijs' steeds verder worden uitgebreid;
- i. Of de gemeente het risico op verloedering herkent en/of hoe zij denkt dit ongewenste effect te voorkomen.

2. Unieke en kwetsbare natuur kind van de rekening in multifunctioneel buitengebied

Als Actiegroep Dijkwacht Maurik en vele omwonenden maken wij ons grote zorgen over het concept 'multifunctioneel buitengebied' (punt 1.7) omdat het ondoordacht combineren van functies zoals natuur, wonen, water, energie en recreatie een zeer negatief effect gaat hebben op de gezondheid en veiligheid van inwoners en op onze leefomgeving (punt 1.5). Het zal ook de landschappelijke waarde van en de biodiversiteit in de uiterwaarden van onze gemeente ernstig aantasten.

Op pag. 74 treffen wij de volgende opmerking aan: *“Daarnaast hebben de sterkste natuurgebieden in onze gemeente de rust en de ruimte nodig om sterk en robuust te blijven”* en op pag. 77: *“De grootste natuurgebieden in Buren zijn de uiterwaarden langs de Rijn en de Lek”*. Het gaat hier om de habitat van (inheemse) plantensoorten, zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten op de grens van land en water. Het rivierengebied is Natura 2000 gebied en daarmee onderdeel van een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden en het gebied valt tevens onder de Vogelrichtlijn.

Onze zienswijze:

De ontwikkeling van de uiterwaarden tot multifunctioneel buitengebied is strijdig met de opvatting dat de sterkste natuurgebieden in onze gemeente de rust en de ruimte nodig om sterk en robuust te blijven.

Wij hebben de gemeente een schriftelijk antwoord gevraagd op de volgende vraag:

- a. Welke onderzoeken naar landschapswaarde, biodiversiteit en natuurbescherming is de gemeente voornemens uit te voeren alvorens de omgevingsvisie vast te stellen?
Hierbij denken wij ook aan de stikstofproblematiek en aan het feit dat de uiterwaarden grenzen aan Natura 2000 gebied.

3. Ruimte voor de rivier

In 2021 is op verschillende plekken in Nederland gebleken welke gevolgen klimaatverandering heeft op leefomgeving en waterbeheer. Overstromingen in het zuiden van het land en onverwachts zomers hoogwater van de Nederrijn. Het is om die reden dat Rijkswaterstaat en Deltares bezig zijn met een herziening van het beleidskader Ruimte voor de Rivier. Het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW, het belangrijkste adviesorgaan van de nationale overheid op het gebied van Waterveiligheid) doet in opdracht van RWS onderzoek naar de mogelijkheden om meer water via de Nederrijn af te voeren en hierbij zal ook onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden van rivierverruiming van het rivierbed en uiterwaarden van de Nederrijn. Vanzelfsprekend zal dit consequenties hebben voor bebouwing van de uiterwaarden. Dit nieuwe beleidskader zal waarschijnlijk in 2023 van kracht worden en volgens gerechtelijke uitspraken dienen bestuursorganen reeds nu rekening te houden met toekomstig beleid.

Onze zienswijze:

Wij zijn van mening dat de omgevingsvisie onvolledig is omdat op veel vragen geen antwoord is gegeven en het aspect 'ruimte voor de rivier' in het geheel niet wordt genoemd, terwijl dit laatste een wettelijk vereiste is.

Wij hebben de gemeente gevraagd om schriftelijk antwoord te geven op de volgende vragen:

- a. In hoeverre zijn bij het opstellen van de omgevingsvisie de bevindingen meegenomen over 'dat de rivier de ruimte moet krijgen' – mede met het oog op de veranderingen in het klimaat?
- b. Met welk toekomstig beleid, op welke punten en op welke wijze heeft de gemeente rekening gehouden met toekomstig waterbeleid?

4. Bodemverontreiniging en horizonvervuiling

Op de terreinen van de voormalige steenfabrieken Roodvoet (Roodvoet 4 te Rijswijk), Delta Baksteen Unie Steenfabriek Maurik I, ook bekend als Anker I (Rijnbandijk 24 -30 te Maurik) en Delta Baksteen Unie Steenfabriek Maurik II, ook bekend als Anker II (Rijnbandijk 42) , is sprake van zware bodemverontreiniging door grootschalige stort van pyriet. Aangezien deze locaties gelegen zijn in de nabijheid van woningen en grenzen aan een Natura 2000 gebied maken wij ons grote zorgen om de milieu- en gezondheidsimpact als er sprake zou zijn van ontwikkelingsactiviteiten op deze locaties. Het gaat hier om verontreiniging van oppervlakte-, grond- en kwelwater alsmede om bodemverontreiniging.

Daarnaast zal bebouwing van deze locaties zeer beeldbepalend zijn voor Maurik en Rijswijk. Dit omdat het om een verhoogde locaties gaat tussen de Rijnbandijk en de rivier.

De aanleg van vakantieparken is daarbij ook niet consistent met de in punt 5.10 beschreven waardering van de openheid aan de noordkant en de wens om het gebied meer toegankelijk te maken voor inwoners in combinatie met een groene dooradering die de groene kwaliteiten van het buitengebied met het stedelijk gebied verbindt.

Wij zijn van mening dat juist de locaties van de oude steenfabrieken zich niet lenen voor intensieve bebouwing, maar eerder voor bescherming en uitbreiding van het natuurgebied ten gunste van (beschermde) plant- en diersoorten en voor de ontsluiting voor - en ontspanning van - inwoners.

Een aantrekkelijk en inspirerend voorbeeld is het gebied van de Goilberdingerwaarden bij Culemborg in beheer bij Geldersch Landschap. Hierin zou de geschiedenis van onze streek met steenfabrieken en het UNESCO erfgoed de Limes een aantrekkelijk element kunnen zijn.

Ook over bodem- en horizonvervuiling hebben wij vragen aan de gemeente gesteld:

- a. Of zij onze zorgen deelt over bodem- en horizonvervuiling (zorgen die eveneens leven bij veel omwonenden);
- b. Of zij het ermee eens is dat juist de locaties van de voormalige steenfabrieken, niet geschikt zijn voor de bouw van verblijfsrecreatie, en een landschappelijke functie passender is (waarbij overeind blijft staan dat wij vinden dat het in principe ook niet passend is in de andere delen van de uiterwaarden);
- c. Welke mogelijkheden zij ziet voor het creëren of stimuleren van een alternatieve bestemming van het gehele uitwaardengebied, bijvoorbeeld in samenwerking met partijen als Geldersch Landschap en burgers, die leidt tot bovengenoemde natuurontwikkeling;
- d. Wat zij voornemens is te doen qua voorzorgsmaatregelen en voorwaarden met betrekking tot de vervuilde grond;
- e. Hoe de gemeente hierin de regie wil voeren met o.m. partijen als Provincie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en eigenaar.

5. Verkeersoverlast en -veiligheid

De verkeers- en geluidsoverlast op de Rijnbandijk is in het toeristenseizoen nu al van grote zorg en wandelaars en fietsers voelen zich onveilig. De smalle Rijnbandijk leent zich onvoldoende voor een combinatie van lokaal verkeer, vrachtverkeer, groter wordende landbouwvoertuigen, wandelaars, fietsers, motoren en alle overige vormen van (recreatie)verkeer. Op bladzijde 23 geven inwoners dit aan en de gemeente onderschrijft dit aangezien zij de dijk aanmerkt *'als weg waar de verkeersveiligheid versterkt moet worden'* (zie kaart op bladzijde 127).

Wij maken ons zorgen dat de verandering van seizoensrecreatie naar intensieve verblijfsrecreatie bijdraagt aan nog meer verkeersoverlast en -onveiligheid. Niet alleen uitbreiding van vakantieparken langs de dijk gaat meer en ander verkeer opleveren, ook de constante wisseling van weekend- en midweekbezoekers draagt daaraan bij. Dit zal leiden tot een nog groter verlies van (zondags)rust en veiligheid, met name in de weekenden en specifiek op de zondagen.

Wij zijn daarnaast van mening dat ook toegangs- en doorgaande dorpswegen zoals in Maurik de Molenstraat, J.E. Penraadstraat, Prinses Marijkelaan (en kruising Tielsestraat), Kapelstraat, Garststraat, van de Geerstraat en Hoolweg, en in Rijswijk de Prinses Irenestraat overbelast zullen worden.

De vragen die wij hierover hebben gesteld aan de gemeente zijn de volgende:

- a. Welke maatregelen wil de gemeente gaan nemen om de huidige verkeersonveilige situatie aan te pakken;
- b. Wat wil de gemeente doen als er sprake zou zijn van toename van het verkeer op de dijk (bijvoorbeeld door aanwezigheid van extra recreanten als gevolg van toenemende (verblijfs)recreatie);
- c. Wat is de huidige verkeersbelasting van de Rijnbandijk en aansluitende wegen, alsmede de geluidsoverlast en de fijnstof-, stikstofoxiden- en CO₂-emissie als gevolg van de verkeersbewegingen van alle gemotoriseerde voertuigen;
- d. Wat is de berekende capaciteit van deze wegen;
- e. Waar ziet de gemeente op dit moment al infrastructurele knelpunten;
- f. Welke verkeerveiligheid versterkende maatregelen heeft de gemeente bedacht voor de huidige situatie;
- g. Wat is de berekende meerjarige prognose van de verkeersbelasting, alsmede voor de geluidsoverlast en de fijnstof-, stikstofoxiden- en CO₂-emissie van betreffende wegen bij uitvoering van deze omgevingsvisie;
- h. Waar ziet de gemeente toekomstige infrastructurele knelpunten;
- i. Welke infrastructurele investeringen ziet de gemeente als voorwaarde voordat de bestaande of nieuwe verblijfsrecreatie zou worden toegestaan;
- j. Wat is de berekende meerjarige prognose van de kosten voor deze infrastructurele investeringen door de gemeente.

6. Waarde van kernkwaliteiten

Het is goed dat de ontwerpvisie ruimte biedt aan economische ontwikkeling (punt 1.8). Het lijkt echter alsof economische ontwikkeling de leidende waarde of kernkwaliteit is boven het welzijn van de inwoners of de waarde van het landschap. Wij maken ons daarom zorgen dat er met de keuze voor intensieve verblijfsrecreatie, gekozen wordt voor een ontwikkeling die ten koste gaat van de leefbaarheid van de inwoners van Buren en waarvan de opbrengsten ten goede komen aan externe partijen. Wij zijn het er beslist niet mee eens dat deze ontwikkelingsruimte zich *"verhoudt met andere functies en belangen in de omgeving"*.

Daarom hebben wij aan de gemeente schriftelijk antwoord gevraagd op de volgende vragen:

- a. Welke waarde zij toerekent aan de kernkwaliteiten van het landschap (natuurlijke kwaliteit, culturele kwaliteit, gebruikskwaliteit en belevingskwaliteit) in onze gemeente;
- b. Wat de grondslagen en criteria zijn die zij hier beleidsmatig voor hanteert en vastlegt;
- c. Wat zij ziet als gemeente als economische opbrengst van de uitbreiding van de intensieve verblijfsrecreatie;
- d. Wat de berekende meerjarige prognose is van inkomsten ten goede van de gemeente bij uitvoering van deze omgevingsvisie, met name de uitbreiding van de intensieve verblijfsrecreatie;
- e. Wat de grondslagen en aannames zijn voor deze berekening;
- f. Wat de berekende meerjarige balans is tussen onder 5.j genoemde voorwaardelijke investeringen en geprognosticeerde opbrengsten;
- g. Wat de grondslagen en aannames zijn voor deze berekening;
- h. Op welke wijze en in welke mate de verwachte opbrengsten ten goede komen aan de inwoners van de gemeente Buren.

Tot slot

Wij hebben contact opgenomen met bureau Habitat uit Amsterdam, een juridisch bureau gespecialiseerd in het omgevingsrecht/milieurecht en bestuursrecht en bureau Stroming uit Nijmegen, een adviesbureau op het gebied van bouw in de uiterwaarden. Ook door andere deskundigen zullen wij ons laten bijstaan.

Met dit schrijven hebben wij onze zienswijze kenbaar gemaakt over de ontwerp omgevingsvisie en doen wij een beroep op de leden van de gemeenteraad om de behandeling van de ontwerp omgevingsvisie aan te houden totdat bovenstaande punten op basis van grondig onderzoek te beantwoorden zijn. De huidige concept omgevingsvisie is niet in het belang van mens en natuur in de gemeente Buren. Wij hopen dan ook dat de gemeente 'de achteloosheid' waarmee het uiterwaardengebied op diverse kaarten is omcirkeld en aangemerkt als ontwikkelzone voor verblijfsrecreatie erkent en met andere ogen gaat kijken naar het mooie rivierenlandschap.

Tot slot willen wij bepleiten dat de gemeente inspraak en medezeggenschap van belanghebbenden hoog op de agenda zet.

Wij zouden het zeer op prijs stellen om een schriftelijke reactie op onze zienswijze te ontvangen.

In afwachting van uw reactie verblijven wij,

Met vriendelijke groet,
Actiegroep Dijkwacht Maurik

Marieke de Mare, Freek Landmeter, Teja van der Lee, Birgit Ruiter, Tineke Soestbergen,
Else Schipper en Gerard Sturkenboom

correspondentieadres: dijkwacht.maurik@gmail.com

